

Zielaki i żyjaki górą!

Mieszkańcy Osiedla Ekologicznego w Rząsce chcą stworzyć użytek ekologiczny. Doprowadzili do powstania planu, ekspertyz przyrodniczych i dokumentacji fotograficznej. Z pamięci cytują zapisy ustaw i Lokalnej Agendy 21. Nazywają się "ekologami".

W Rząsce jest grząsko, dlatego od razu dostają kalosze. Mimo listopadowej pory słońce pięknie przygrzewa dodając uroku miejscu. Rząska to wioska przy samej granicy Krakowa. Mieszkańcy miasta doceniają urok okolicy, w wiosenne i letnie niedziele widoki są tu jak na obrazach impresjonistów - porozkładane na trawie obrusy, dziewczynki biegające w kwiecistych wiankach. Uroczysko bagienno-zaroślowe z fragmentami różnych zespołów leśnych, łąką i piękną górką widokową, z której w pogodne dni widać Tatry - miejsce pełne zakamarków i ciekawostek, jak z dziecięcych zabaw. Teraz jest pusto, więc po kilkunastu minutach mamy zaszczyt spotkać dwie sarny. Kawalek dalej zabytkowy, 200-letni dąb z ludową kapliczką. Przy zarastającym stawie przysiadł "mnich", ślad dawnego przepustu. Mniejszych i większych atrakcji nie brak, nie tylko przyrodniczych. W okolicy jest też stara stacja kolejowa i miejsce, gdzie samoloty lądujące na krakowskim lotnisku przelatują w najmniejszej odległości od ziemi, 17 metrów nad głową. Szlak turystyczny "Wesela Wyspiańskiego", ścieżka rowerowa, zabytkowy park przyklasztorny - można tu spędzić parę uroczych dni.

"Przestudiowaliśmy wszystkie potrzebne przepisy" - mówi Cezary Jadach, mieszkaniec sąsiadującego z tym pięknym miejscem osiedla, i pokazuje teksty ustaw z popodkreślanymi różnymi kolorami najważniejszymi paragrafami. Ci, którzy zdecydowali się tu osiedlić chcą otoczyć pieczę enklawę dzikiej przyrody i utworzyć użytek ekologiczny. Własnym sumptem sporządzili mapy, sprowadzili ekspertów, którzy zbadali przyrodę terenu. Jedyne w Polsce stanowisko fiołka bagienno umieszczonego w "Polskiej Czerwonej Księdze Roślin", płat bagienno lasu olszowego (jedyne w najbliższych okolicach Krakowa), ogromna różnorodność ekosystemów na tak niewielkim obszarze - to wszystko przemawia za inicjatywą mieszkańców wsi Rząska. Przed nimi stoi duże wyzwanie - plan rozbudowy osiedla domków jednorodzinnych. *"Te wszystkie żyjaki i zielaki są dla nas strasznie ważne. Przychodzisz tu z książką, a wokół rosa, zapachy... słuchaj jak szumi ta woda... Co sobota spotykamy się i kombinujemy, co dalej zrobić, żeby zachować to miejsce."* - opowiada Cezary. Działają jak wytrawni kampanierzy. Skompletowali dokumentację fotograficzną, śledzą plany zagospodarowania przestrzennego, ślą pisma do wszystkich urzędów, zbierają podpisy. Wysprzątały teren z odpadów. Jeśli uda się przekonać samorząd, są duże szanse na powodzenie tej oddolnej inicjatywy.

Lila Dawidziuk

W Krakowie od 40 lat nie powstał żaden obszar chroniony. Okoliczne działania wskazują miastu dobry kierunek, Rząska to przykład inicjatywy obywatelskiej, w Wieliczce władze samorządowe same zwróciły się do przyrodników o wytypowanie obszarów mogących być użytkami ekologicznymi. Od grudnia 2000 r. w krakowskiej Fundacji Wspierania Inicjatyw Ekologicznych realizowany jest projekt "Podaj Dłoń Naturze" dotyczący ochrony cennych przyrodniczo terenów na obszarach zurbanizowanych. Celem projektu jest wypracowanie priorytetów w dziedzinie ochrony przyrody miasta i objęcie najcenniejszych terenów ochroną - w formie użytków ekologicznych, parków ekologicznych, minirezerwatów; promowanie wartości przyrody miejskiej, współpraca z lokalnymi społecznościami w celu wykorzystania terenów chronionych do edukacji ekologicznej, wycieczek przyrodniczych, miejsca pracy wolontariuszy, spotkań sąsiedzkich, warsztatów. Wszystkich chętnych zapraszamy do współpracy.

Podaj Dłoń Naturze, Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych, ul. Sławkowska 12, 31-041
Kraków, tel/fax 4222264, email lila@fwie.most.org.pl